

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет комп'ютерних наук,
управління та адміністрування
Кафедра публічного управління
та менеджменту
природоохоронної діяльності

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: Управління фінансовою діяльністю підприємства

Виконала студентка групи У- 41
спеціальності 073 «Менеджмент»
Курбанова Манзура

Керівник асистент
Венгер Олена Сергіївна

Консультант д-р. екон. наук, проф.
Павленко Олена Пантеліївна

Рецензент канд. фіз.-мат. наук, доц.
Серга Інга Миколаївна

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет комп'ютерних наук, управління та адміністрування
Кафедра Публічного управління та менеджменту природоохоронної діяльності
Рівень вищої освіти бакалавр
Спеціальність 073 «Менеджмент»
(шифр і назва)
Освітня програма Менеджмент
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

Павленко О.П.

“02” березня 2022 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА**

студентці Курбановій Манзурі
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Управління фінансовою діяльністю підприємства
керівник роботи Венгер Олена Сергіївна, асистент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ОДЕКУ від “20” грудня 2021 року №266-С

2. Строк подання студентом роботи 7 червня 2022 року

3. Вихідні дані до роботи матеріали періодичних видань, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, у яких висвітлюються питання щодо теоретичних аспектів поняття банкрутства та методики антикризового управління фінансами, статистичні матеріали, фінансова звітність підприємства ВАТ «Південенергопроект», матеріали сайтів мережі Інтернет щодо механізмів антикризового управління, моделей діагностики банкрутства тощо.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретичні аспекти антикризового управління фінансами при загрозі банкрутства

2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ВАТ «Південенергопроект»

3. Методика прийняття антикризових рішень в умовах загрози банкрутства

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1. Етапи формування політики антикризового фінансового управління підприємством у разі загрози банкрутства. 2. Оцінювальна шкала для моделі Альтмана. 3. Оцінна шкала моделі важколіквідних активів. 4. Масштаби кризового стану підприємства та можливі шляхи виходу з нього. 5. Основні чинники, що зумовлюють кризовий розвиток підприємства. 6. Основні механізми фінансової стабілізації підприємства, які відповідають основним етапам її здійснення. 7. Модель фінансової рівноваги. 8. Форми санації. 9. Показники оцінки ліквідності підприємства. 10. Показники оцінки фінансового стану підприємства. 11. Показники оцінки майна. 12. Оцінка використовуваного капіталу. 13. Структура собівартості та розрахунок точки беззбитковості. 14. Податкові платежі у 2017-2019 роках. 15. Аналіз податкових платежів. 16. Показники, що характеризують рівень податкового тиску. 17. Показники

аналізу ефективності використання майна. 18. Форма витрачання та надходження коштів. 19. Аналіз ймовірності банкрутства за моделлю Альтмана та “важкореалізованих активів”. 20. Майно українських учасників, тис. грн. 21. Потреба у додаткових оборотних та необоротних активах. 22. Калькуляція стартових витрат. 23. Структура статутного фонду. 24. Прогноз завантаження потужностей по порах року. 25. Прейскурант на поліграфічні послуги та структура замовлень. 26. Виручка за періодами. 27. Розрахунок фінансового результату за рік. 28. Аналіз беззбитковості. 29. Аналіз точки беззбитковості проекту. 30. Грошові потоки проекту. 31. Розподіл прибутку (1 рік). 32. Структура інвестиційного портфеля.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
2	Павленко О. П., зав. каф.		
		10.05.22	17.05.22

7. Дата видачі завдання 2 березня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Оцінка виконання етапу	
			у %	за 4-х бальною шкалою
1.	Робота з літературними джерелами	02.03-07.03.22	62	задов
2.	Робота над розділом 1 «Теоретичні аспекти антикризового управління фінансами при загрозі банкрутства»	08.03-20.03.22	61	задов
3.	Робота над розділом 2 «Аналіз фінансово-господарської діяльності ВАТ «Південенергопроект»»	09.05-20.05.22	64	задов
4.	Рубіжна атестація	17.05-19.05.22	62	задов
5.	Робота над розділом 3 «Методика прийняття антикризових рішень в умовах загрози банкрутства»	21.05-03.06.22	63	задов
6.	Оформлення роботи	04.06-06.06.22	64	задов
7.	Здача роботи на кафедрі (п.4.1)	07.06.22		
	Інтегральна оцінка виконання етапів календарного плану (як середня по етапам)		63	задов

Студент

(підпис)

Курбанова М.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Венгер О. С.

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ	
ФІНАНСАМИ ПРИ ЗАГРОЗІ БАНКРУТСТВА	7
1.1. Політика антикризового фінансового управління у разі загрози банкрутства	7
1.2. Діагностика банкрутства підприємства	11
1.3. Механізми фінансової стабілізації	20
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВАТ «ПІВДЕНЕРГОПРОЕКТ»	
2.1. Загальна характеристика підприємства	35
2.2. Аналіз фінансового стану ВАТ «Південенергопроект»	36
2.2.1. Попередня оцінка фінансового стану	37
2.2.2. Аналіз ліквідності та платоспроможності	38
2.3. Оцінка майна підприємства.....	41
2.4. Оцінка використовуваного капіталу	46
2.5. Аналіз собівартості.....	49
2.6. Аналіз впливу податкової політики підприємства	52
2.7. Аналіз ефективності діяльності підприємства	56
2.8. Аналіз формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві.....	59
РОЗДІЛ 3 МЕТОДИКА ПРИЙНЯТТЯ АНТИКРИЗОВИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ ЗАГРОЗИ БАНКРУТСТВА.....	
3.1. Формування цілей та вибір механізмів антикризового управління фінансами	65
3.2. Загальна характеристика проекту санації підприємства.....	67
3.3. Формування власності	68
3.3. Перспективний наліз господарської діяльності	74
3.4. Управління капіталом підприємства	79
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88

ВСТУП

Перехід до ринкової економіки викликав появу нового для нашої фінансової політики поняття - банкрутство підприємства. Відповідно до чинного законодавства під банкрутством підприємства розуміється ситуація, пов'язана з недостатністю активів у ліквідній формі, нездатність підприємства задовольнити у встановлений для цього термін пред'явлені до нього з боку кредиторів вимоги, а також виконати зобов'язання перед бюджетом.

В умовах нестабільної економіки, уповільнення платіжного обороту, високої інфляції, нестабільності податкової системи, політичної нестабільності, невизначеності, недостатньої кваліфікації менеджерів підприємства інститут банкрутства набуває все більшого поширення. Разом з тим, у господарській практиці останніх років почастишали випадки умисної самоліквідації підприємств, які, забезпечивши залучення значного обсягу позикового капіталу (у грошовій, товарній та інших формах) та використавши його з метою наживи окремих осіб, оголошують себе банкрутами для того, щоб уникнути розрахунків. Механізм таких дій кваліфікується як "фіктивне банкрутство" та переслідується у кримінальному порядку.

Банкрутство є кризовим станом та його подолання потребує спеціальних методів фінансового управління. Ринкова економіка виробила велику систему фінансових методів діагностики банкрутства та виробила методику прийняття управлінських рішень в умовах загрози банкрутства. Ця методика призначена не тільки для підприємств, де криза очевидна, і необхідно вживати невідкладних заходів щодо стабілізації, а для всіх підприємств, що працюють у ринкових умовах, оскільки її особливості такі, що дозволяють виявити на ранній стадії та усунути негативні фактори розвитку підприємства, намітити шляхи їх усунення.

Основою методики є три положення: діагностика банкрутства; виявлення факторів, що впливають на кризовий розвиток; вироблення антикризових механізмів управління фінансами.

Метою даного дипломного проекту є висвітлення проблем антикризового управління фінансами у разі загрози банкрутства, виклад методики, розробка

програми антикризового управління фінансами. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- вивчити теоретичні аспекти антикризового управління підприємством;
- проаналізувати фінансово-економічний стан ВАТ «Південенергопроект»;
- запропонувати програму антикризового управління фінансами підприємства.

Об'єктом дослідження є антикризове управління для підприємства.

Предметом дослідження є фінансово-економічний стан ВАТ «Південенергопроект».

Методи дослідження, що використовуються в дипломному проектуванні: елементи системного аналізу, системи та методи фінансового аналізу, узагальнення.

Дипломний проект складається із трьох розділів. Перший розділ присвячений теоретичним питанням поняття банкрутства та методиці антикризового управління фінансами. Перший підрозділ визначає сутність банкрутства, правове регулювання банкрутства, наводиться загальна схема проведення антикризового управління. У другий підрозділ описуються методи діагностики та оцінки банкрутства, наводиться класифікація факторів, що сприяють кризовому розвитку. Третій підрозділ присвячений аналізу механізмів антикризового управління для різних ступенів тяжкості фінансово-економічної кризи.

У другому розділі проводиться комплексний фінансово-економічний аналіз підприємства ВАТ «Південенергопроект» із використанням моделей діагностики банкрутства.

У третьому розділі дипломного проекту на підставі результатів аналізу фінансово-господарської діяльності, проведеного у другому розділі, розробляється програма антикризового управління фінансами для досліджуваного підприємства відповідно до методики антикризового управління фінансами.

ВИСНОВКИ

В даний час більшість вітчизняних підприємств відчують фінансові труднощі, пов'язані як із зовнішніми загальнодержавними проблемами (нестабільність політичної ситуації, недосконалість законодавчої бази, неплатоспроможність, спад виробництва), так і з внутрішніми проблемами – неефективний маркетинг, неефективне використання коштів, неефективний виробничий менеджмент, незбалансованість фінансових потоків. Сукупність перелічених чинників викликає необхідність постійної діагностики фінансового стану підприємства з метою ранньої діагностики кризового розвитку підприємства та вироблення захисних механізмів антикризового управління фінансами залежно від виявлених факторів та сили їхнього впливу.

У даній кваліфікаційній роботі було проведено фінансовий аналіз діяльності реального підприємства, що у час перед загрозою ліквідації. За результатами аналізу було виявлено, що підприємство переживає важку фінансову кризу, основними причинами якої є неконкурентоспроможність продукції, що випускається за параметрами якості та вартості, а крім цього високий ступінь зносу основних фондів, нестача оборотних коштів.

Враховуючи те, що подальша робота підприємства без застосування різких антикризових механізмів оздоровлення лише погіршить становище та знаючи, що підприємство не має в своєму розпорядженні внутрішні ресурси була розроблена програма санації підприємства, суть якої зводиться до об'єднання двох однопрофільних українських підприємств та створення відкритого акціонерного товариства за участю іноземного капіталу. Отримані кошти йдуть на модернізацію старого обладнання, придбання нового, фінансування оборотних коштів і погашення кредиторської заборгованості українських учасників, що існувала на момент реорганізації.

У третьому розділі дипломного проекту проведено економічне обґрунтування ефективності реалізації проекту санації:

1. Особливості створення та функціонування акціонерного товариства.

2. Аналіз господарської діяльності створюваного підприємства з прогнозом на 5 років з урахуванням оптимістичного та песимістичного варіанта розвитку.

3. Використання сучасних методик оцінки інвестиційних проектів.

4. Здійснення портфельних інвестицій під час використання чистого прибутку дозволить генерувати додатковий прибуток.

При виборі варіанту санації розглядалося декілька варіантів, у тому числі:

- погашення боргу з допомогою бюджету,
- погашення боргів з допомогою цільового банківського кредиту,
- випуск облігацій,
- поглинання тощо.

Проте після детального аналізу всіх можливих варіантів перевагу віддали обраному проекту з вартості і прогнозованої ефективності використання капіталу.

У дипломному проекті застосовано методику прийняття антикризових рішень в умовах фінансової кризи, що є дуже актуальним в економічному просторі України, і наводиться приклад використання методики на реальному підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абалкін Л. Економічна політика та її відповідальність за розвиток науки (методологічні роздуми). Економіст, 2004 № 5. С. 3-7.
2. Андреева Н.М. Екологічно орієнтовані інвестиції: вибір рішень та управління: [Монографія]. Одеса: ІПРЕІ НАН України, 2006. 536 с.
3. Андреева Т. Сигнали до змін (Ранні попередження про зміну світопорядку, що наближається). Світова економіка та міжнародні відносини. 2006, № 2. С. 17-31.
4. Балабанов І.Т., Балабанов А.І. Фінансовий менеджмент: Навч. посібник. М.: Фінанси та статистика, 1999. 176 с.
5. Башкін В.М. Управління ризиками. М.: Науковий світ, 2005. 368 с.
6. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент. К.: МТ ІТЕМ ЛТД "Юнайтед Лондон Трейд Лімітед", 2007. 423с.
7. Бланк І.А. Основи фінансового менеджменту. К.: Ніка-Центр «Ельга», 2019. 325 с.
8. Бланк І.А. Стратегія та тактика управління фінансами. Київ: МП "Ітем ЛТД", 2018.
9. Воробйова ОА Маркетингові та логістичні інструменти в системі механізмів стимулювання. Економічні інновації: Зб. наук. праць. Вінниця. 2007. Вип. 26. С. 85-102.
10. Гавран В.Я. Управління інвестиційною діяльністю: [Автореф. дис. кандидата економічних наук. Національний університет "Львівська політехніка" МОНУ] / В.Я. Гавран. Львів, 2002. 19с.
11. Герчікова І.М. Менеджмент. М.: Банки та біржі, 2006р.
12. Горбулін В., Литвиненко О. Актуальні виклики - адекватні відповіді. Дзеркало тижня, 2019 № 11. С. 1, 5.
13. Горбильова З.М., Горбулін В.П., Белов О.Ф., Литвиненко О.В. Економіка підприємств. Практикум: [Навч. Посібник]. Мн.: БГЭУ, 2002. 144с.

14. Горелова Є.І., Бродової Ю.Д. Удосконалення ринкової інфраструктури країнах СНД. Економічні інновації: Зб. наук. трудов. Одеса, 2001. Вип. 11. С. 163-169.
15. Грузінов В.П., Грибів Д.В. Економіка підприємства: Навч. посібник. М.: Фінанси та статистика, 1998. 208 с.
16. Гуляєв В.Г. Організація поліграфічної діяльності: [Навч. Посібник]. М: Нолідж, 1996. 312 с.
17. Джоббер Д. Принципи та практика маркетингу. [Навч. посіб. / Пер. з англ.]. М.: Вид. Дім «Вільямі», 2000. С.32, 594-598.
18. Дядечко Л. П. Економіка бізнесу. [Навчальний посібник]. К.: Центр учбової літератури, 2007. 224 с.
19. Закон України «Про банки та банківську діяльність», № 2121-14 від 17.12.2006 р. Відомості Верховної Ради, 2006, N 121, ст.526.
20. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом. Відом. ВР Укр., № 42-43, 1999
21. Закон України "Про власність". Відом. ВР Укр., №20,1991
22. Закон України "Про господарські товариства". Відом. ВР Укр., №49, 1991
23. Закон України «Про інвестиційну діяльність». Відом. ВР Укр., №31,1991, №47, 1998
24. Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності». Відом. ВР Укр., №21, 1992, №37,1998
25. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств». Відом. ВР Укр., №4, 1995, №2, №18, 1998
26. Закон України "Про підприємництво". Відом. ВР Укр., №14, 1991, № 8, 1998
27. Закон України "Про промислово-фінансові групи в Україні". Відом. ВР Укр., №23, №52, 1996

28. Закон України "Про систему оподаткування". Відом. ВР Укр., №21, 1994, №20, 1998
29. Закон України "Про ціни та ціноутворення". Відом. ВР Укр., №2, 1990
30. Згуровський М.З., Панкратова Н.Д. Системний аналіз: проблеми, методологія, додатки. К.: Наукова думка, 2005. 744 с.
31. Іванов В.М. Фінансовий ринок: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2019
32. Ідрісов А.Б. Планування та аналіз ефективності інвестицій, М: Про-інвест-консалтинг, 2007.
33. Каліновський С.С., Гончаренко П.А. Стратегічний менеджмент та ін. С-Пб.: Оркестр, 2006. 561с.
34. Калюжний І.Л. Антикризовий менеджмент. [Уч. Спосіб]. Севастополь: Арт-Прінт, 2006. 128 с.
35. Ковальов В.В. Фінансовий аналіз. М: Фінанси та статистика, 2019.
36. Колісник М.В. Інвестиційний менеджмент та ринок цінних паперів. - Л.: "Пролог", 2019
37. Котлер Ф. Основи маркетингу. [Переклад з англ.]. М.: Бізнес-книга, 1995. 699 с.
38. Крайник О.П. Фінансовий менеджмент. Л.: Видавництво "Інтелект", 2018
39. Крейніна М.І. Фінансовий менеджмент. М.: Справа та Сервіс, 2018.
40. Методичні вказівки з організації НДРС, ОПІ 1987, Упоряд. Новіков В.М.
41. Посібник з планування та управління. М., 2006. 188с.
42. Рябчик О.К. Економіка природокористування. М.: Еліт-2000, 2002. 185 с.
43. Рябчик О.К. Економіка природокористування: Навчальний посібник для студентів ВНЗ. [В.о. Марійський держ. техн. ун-т. - 2-ге вид.]. М.: Еліт-2000, 2003. 192 с.

44. Садченко ОВ Принципи та концепції екологічного маркетингу: [Монографія]. Одеса: Астропринт, 2002. 400 с.
45. Соболева Є.А., Соболев І.І. Фінансово-економічний аналіз діяльності фірми: Навчально-методичний посібник. М.: Фінанси та статистика, 1999. 128 с.
46. Соціально-економічні проблеми інформаційного суспільства [Під ред. Л.Г. Мельника], 2005. 430 с.
47. Україна, Закон. «Про цінні папери та фондову біржу». Відом. ВР Укр., №40, 1996
48. Царенко О.М., Несветов О.О., Кадацький М.О. Основи екології та економіка природокористування. [Курс лекцій. Практикум: Навчальний посібник]. Суми: Видавництво «Університетська книга», 2001. 326 с.
49. Штайнхофф Ден, Берджес Дж. Основи управління малим бізнесом [Пер. з англ.]. М.: БІНОМ, 1997. 496 с.
50. Шумпетер І.А. Теорія економічного розвитку (Дослідження підприємницького прибутку, капіталу та циклу кон'юнктури): [Пер. з нім.] / Й.А. Шумпетер М.: Прогрес, 1982. 455 с.